

Sammanfattning av rapporten

Inward Foreign Direct Investment in the European Union Regional Distribution and Determinants

José Villaverde och Adolfo Maza

De senaste årens globala ekonomiska utveckling har lett till en markant ökning av utländska direktinvesteringar (*foreign direct investment*, FDI). FDI är av stor vikt för att främja ekonomisk tillväxt och har därför också blivit en viktig del i de ekonomisk-politiska strategierna i såväl utvecklade som mindre utvecklade länder. Tendensen är särskilt framträdande i EU, i synnerhet efter inre marknadsprogrammet, euron och de senaste två utvidgningarna. Det är med andra ord av stort intresse att studera FDI, inte minst ur ett policy-perspektiv.

Det finns flera studier som analyserar FDI i EU. Av statistiska skäl utgår de flesta från den nationella nivån, trots att vi får en tydligare bild när vi studerar FDI på den regionala nivån. Den här rapporten – *Inward Foreign Direct Investment in the European Union: Regional Distribution and Determinants* – försöker att fylla detta hål genom att analysera den regionala fördelningen av FDI-inflödet till EU under perioden 2000-2006. I synnerhet analyseras de faktorer som förklarar fördelningen och utvecklingen över tiden. En ny FDI-databas används, som till skillnad från andra databaser också ger information om det *totala* FDI-inflödet till EU:s regioner.

Rapporten fokuserar inledningsvis på att definiera vad FDI är och vilken betydelse direktinvesteringarna har för mottagarekonomierna. Därefter granskas den teoretiska och empiriska litteraturen om FDI och dess bestämningsfaktorer. Den mest accepterade teoretiska ansatsen representeras av det så kallade ”eklek-

tiska OLI-paradigmet” som har utvecklats av Dunning (1977, 1979). Enligt Dunning kan FDI förklaras utifrån fördelar baserade på ägande (*ownership*, O); lokalisering (*localisation*, L); och internalisering (*internalisation*, I). Eftersom rapporten framför allt söker förklaringar till den geografiska fördelningen av FDI-inflödet i EU:s regioner, läggs särskild vikt vid lokaliseringsfördelarna. Dessa delas i sin tur in i tre olika typer: ekonomiska, politiska och socio-kulturella lokaliseringsfördelar. Kapitlet avslutas med en sammanfattning av resultaten från de få studier som hittills har analyserat just regional FDI i EU.

Därefter ges en översikt över fördelningen av FDI i EU, framför allt ur ett regionalt perspektiv men även ur globalt och nationellt perspektiv. Tre insikter avseende FDI formuleras i rapporten: den totala mängden och dess utveckling över tid; dess geografiska fördelning och koncentration; samt några grova men användbara indikatorer avseende regioners attraktionskraft. När det gäller koncentrationen visar rapporten att FDI-inflödet inte är jämnt fördelat över EU:s territorium. Regioner med ett högre (lägre) FDI-inflöde är sannolikt placerade geografiskt närmare varandra, något som bekräftas av en så kallad spatialanalys.

Rapportförfattarna fokuserar på de faktorer som påverkar FDI-inflödena i EU:s regioner. Det är viktigt att notera att det finns problem med såväl tillgängligheten som tillförlitligheten hos de data som används: för det första förändras FDI-inflödena markant från år till år, framför allt till följd av stora

företagsfusioner och företagsförvärv. För det andra är datatillgängligheten förhållandevis svag för några av de potentiella bestämningsfaktorerna av regional FDI. Författarna löser detta genom att använda genomsnittliga värden för både FDI-flöden och samtliga variabler som enligt teorin kan förklara flödena. Med hänsyn tagen till dessa överväganden skapas en databas med 21 variabler.

Därefter går rapportförfattarna vidare i tre steg. Till att börja med genomför de en faktoranalys. Orsaken till detta är att det skulle vara svårt att arbeta med ett så stort antal variabler. Det skulle sannolikt även orsaka problem med kolinjäritet mellan variablerna i själva regressionsanalysen. Faktoranalysen resulterar i sex ”FDI-faktorer”, vilka i rapporten benämns *ekonomisk potential*, *marknadsstorlek*, *arbetsmarknadssituation*, *teknisk utveckling*, *arbetsmarknadslagstiftning* och *konkurrenskraft*. I det andra steget grupperas EU-regionerna i sju kluster, baserade på de ovan nämnda sex faktorerna, för att på så sätt bättre förstå varje regions attraktionskraft.

I det tredje och sista steget estimeras en FDI-ekvation där de sex FDI-faktorerna används som oberoendevariabler. Estimeringen leder författarna till slutsatsen att FDI-inflödena till EU:s regioner bestäms av regionernas *ekonomiska potential*, *arbetsmarknadssituation*, *tekniska utveckling* och *konkurrenskraft*. De resterande två faktorerna, marknadsstorlek och arbetsmarknadslagstiftning, tycks inte ha något statistiskt signifikant inflytande på lokaliseringsmönstren.

Slutsatsen bekräftas när författarna för in så kallade dummy-variabler i regressionsanalysen för att på så

sätt ta hänsyn till regionerna i sammanhållningsländerna: dummy-variablerna blir positivt statistiskt signifikanta men de ändrar inte slutsatsen i någon större utsträckning för hur övriga variabler förhåller sig till beroendevariabeln (FDI-inflöde).

Rapportförfattarna kan bekräfta att resultaten är robusta, eftersom de landar i samma slutsats även efter det att det rumsliga (spatiala) beroende som upptäcktes tidigare i analysen har kontrollerats. Resultatet ger uttryck för att en regions prestationsförmåga hänger ihop med prestationsförmågan hos grannregionerna. Detta leder i sin tur till den tentativa slutsatsen att *agglomeration* i sig kan vara en viktig faktor för hur FDI fördelas.

Rapporten avslutas med ett antal policyrelevanta slutsatser. Framför allt bör regioner som vill attrahera utländska direktinvesteringar främja *den ekonomiska potentialen*, *arbetsmarknadssituationen*, *den tekniska utvecklingen* och *konkurrenskraften*. Därtill föreslår författarna – med hänsyn tagen till det stora antalet regioner och den mycket stora skillnaden mellan de sju klustren i studien – att politiken bör anpassas regionalt. Politiken skulle med andra ord utformas gemensamt i de respektive sju kluster som regionerna tillhör, det vill säga att särskild hänsyn bör tas till faktorer som är svaga i dessa regioner. Mer specifikt skulle regioner som hör till klustren 5-7 försöka att öka *konkurrenskraften*, medan regioner i klustren 2 och 3 skulle söka att främja *den ekonomiska potentialen*. Kluster 1 skulle istället fokusera på *arbetsmarknadssituationen*, medan kluster 4 skulle satsa på *den tekniska utvecklingen*.